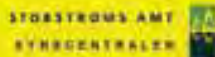
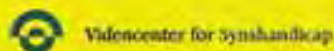

Inkluderende undervisning - eksempler på en praksis

En gruppe af fagpersoner indenfor det synsfaglige felt har iværksat en række projekter under arbejdstitlen "Social kompetence" med det formål at indsamle viden og erfaringer, som kan anviser handlingsveje, der kan forbedre grundlaget for social integration af børn med nedsat synsfunktion.

Et af projekterne er en klasserumsundersøgelse i form af en retrospektiv dokumentation af et såvel fagligt som socialt vellykket skoleforløb for en blind elev. Projektet er iværksat ud fra en antagelse om, at det må være muligt at inspireres og lære af de gode eksempler.

Undersøgelsen foreligger nu i form af denne rapport, som vi håber kan være til inspiration for såvel lærere og konsulenter som studerende på seminarier og PD-uddannelser.

Udgivet af CVU Synshandicap i samarbejde med Synscentralen, Storstrøms Amt og Videncenter for Synshandicap
© 2012 Videncenter for Synshandicap

ISBN: 87-89028-35-0

LYS I MØRKET - en undersøgelse af et vellykket skoleforløb for en blind pige og hendes klassekammerater

INKLUDERENDE UNDERVISNING - EKSEMPLER PÅ EN PRAKSIS

Over muren

En undersøgelse
af et vellykket skoleforløb
for en blind pige - og hendes
klassekammerater

AF BLSE MACHIN, HANS NØRGAARD OG SUSAN TEELE

Hilsen fra Winnie Ankerdal

- De 3 aspekter:
 - - det materielle
 - - det sociale
 - - de eksistentielle

Fokuspunkter

- En række forhold, der understøttede udviklingen af den blinde elevs selvværd, trådte tydeligt frem i analysen af materialet:
- Det pædagogiske grundlag
- Lærernes roller
- Kommunikationsformen
- Støttelærerens rolle
- Miljøberedskabet

Lærernes roller

- Undervisningen i klassen tager udgangspunkt i, at der er en blind, punktlæsende elev i klassen.
- Rollemodel → betydning for eleven.
- Lærerholdningers betydning for inklusiv undervisning.
- Autenticitet – nærvær, engagement, troværdighed, personlig tilgang til undervisningen.

Kommunikationsformen

- Opbygger anerkendende relationer.
- Piben Rundt – reflektiv samtaleform.
- Projektorienteret undervisning.
- Frikvarterer – forberedelse af aktiviteter.

Støttefunktionen

- Elevens indflydelse på beslutninger og afgørelser som forudsætning for aktiv deltagelse.
- Opmærksomhed på vertikale og horisontale relationers betydning for barnet → Teamfunktion.
- Klassekammerater som Gate-keepers.

Støttefunktionen for blinde elever i folkeskolens almindelige klasser – en undersøgelse

2005

Elevperspektiver 1

- *"Jamen, jeg ville da blive sindssyg af en eller anden, der rendte rundt og støttede og var med hele tiden."*
- *"Det er dejligt at støttelæreren ligesom er integreret i selve klassen."*
- Teamfunktion i lærergruppen
- Afbalanceret hjælp (fingerspidsfornemmelse)
- Faglig kompetence (syn og fag)
- Autenticitet

Elevperspektiver 2

Under opsyn:

"Jeg kunne ikke lide, når de stod henne ved mig og ikke lavede noget, for så tænkte jeg: nej, hvis jeg nu laver noget forkert, så kunne de se det, og så havde jeg det egentlig bedst med, at de bare var i klassen og hjalp de andre."

- *"Det var da tit man sad og havde lyst til lige ikke at lave noget, men så kunne man ikke, for ens støttelærer sad ved siden af. Og alle de andre sad og snakkede, og det kunne man ikke."*

Elevperspektiver 3

- Dobbelt forpligtelse (lærer/elev)
- *Pia: Jeg synes det har været okay med støttetimer, men ikke der hvor jeg har støtte og ikke rigtig ved hvad jeg skal sætte vedkommende, der er støtte til. Det vil sige, at vedkommende bare sidder og lytter med, når jeg har timer.*
- *Lise: Hvis støttelæreren hjælper i klassen, så sad der ikke nogen og ikke vidste hvad de skulle lave, og det er jo ikke pointen ved en støttelærer, at det er dem der skal sættes i gang.*
- *Pia: Ja, for der var nogen, der bare sad og ikke forklarede mig noget, med mindre jeg ligefrem spurgte. Det var rimelig irriterende.*

Elevperspektiver 4

- Afhængighed & realistisk opfattelse af egne evner:
- *"Det er svært at bedømme om det er fordi jeg er dum eller om det er fordi jeg er blind eller det er en kombination, og så undlader jeg tit at spørge om noget, fordi jeg synes jeg tager nok tid."*
- *"Det er da vigtigt at opleve, at der ikke er noget forkert i de ting, man ikke kan selv."*

Elevperspektiver 5

- Medbestemmelse – set i et livsperspektiv (tysk).
- Selvbegrænsninger (lejrtur).
- Udfordringer (golf).

Elevperspektiver 6

- Støtte udmøntes på samme måde hvert år (forventningspres).
- Overgang fra megen til ingen støtte i nyt skolemiljø.
- Voksne (lærere, ppr, forældre) bestemmer.

Informanternes bud på en støtte der fremmer selvværdsfølelsen

- Kvalitet (form: team) $\leftarrow \rightarrow$ kvantitet (omfang).
- Støtte medbestemmelse (skolelivs perspektiv).
- Støtte aktiv deltagelse som centralt omdrejningspunkt.
- Fokus på ligestilling.
- Faglig kompetence \rightarrow overskud til sociale relationer og til at overkomme handicappende barrierer.

Kvalificering af støttefunktionen

- Skab et team / integreret støtte.
- Tænk dig ind som rollemodel.
- Vær faglig kompetent (fag & syn).
- Vær autentisk.
- Sørg for kontinuitet (*"nu er han ved at lære det"*).

Konsekvenser for undervisningen

- Støtte og faglærer fælles om undervisningen og støttefunktionen.
- Åbenhed om evt. problemer med klassekammeraters oplevelse af "fordeling".
- Tilrettelæggelse af alternative muligheder i særligt vanskeligt tilgængelige fag, som kan benyttes af alle.
- Materialer og hjælpemidler til tiden.
- Sikre den blinde elev mulighed for aktiv deltagelse.
- Anvend daglig sprog, men sikre sig at visuelle forhold beskrives.
- Spørg, spørg, spørg..... den blinde elev.

Konsekvenser for den synsfaglige rådgivning

Ja !

1. lånte refleksioner

- Heidi Nielsen:
- Kropssprog kan læres mekanisk, når man er blind, men det er og bliver 1-vejs kommunikation. Man kan blive observeret men aldrig observere.
- Et fundamentalt vilkår der skal anerkendes og accepteres.
- Det talte sprog og i-talesætning bliver en spidskompetence, når man er blind.

2. lånte refleksioner

- Kevin Carey:
- Ikke alene kan man som blind ikke aflæse seendes kropssprog, der er møntet på én, man kan heller ikke aflæse de kontinenter af kropssprog, som *ikke* er møntet på én.
- En af de vigtigste opgave, som den professionelle / forældre til det blinde barn har, er at lære at beskrive verden.

3. lånte refleksioner

- Dean W.Tuttle:
- Tuttle (1984) peger på at *"special education workers have given far too little recognition and attention to the critical role that self-esteem plays in habilitation or rehabilitation process"*
- Endvidere understreger Tuttle, at man som professionel i forhold til blinde børn, er en uomgængelig og meget central deltager i skabelsen af disse børns selvværd.